

## Jak działa islamistyczny memplex

Autor tekstu: **Saif Rahman**

**W dzisiejszym świecie coraz więcej ludzi zostaje ateistami, agnastykami lub ogólnie mówiąc ma sceptyczne podejście do religii. Nawet przed tak zwaną nową falą ateizmu prowadzoną przez takie osoby jak Richard Dawkins, Sam Harris, a później Christopher Hitchens, religia straciła swoje wpływy w najbardziej rozwiniętych krajach na świecie.**

Z tego powodu obecnie całkiem łatwo jest przyjrzeć się wierze Abrahama, która zdominowała Europę, Afrykę oraz Bliski Wschód i wskazać jej słabe punkty i niedociągnięcia. Ale jak możemy wyjaśnić wzrost i rozwój tych religii na przestrzeni ostatnich 3000 lat?

Dawkins stworzył termin „mem” pochodzący od greckiego słowa mimema oznaczającego „naśladowictwo”. To określenie może zostać użyte do opisu sposobu, w jaki cechy i wzorce kulturalne ewoluowały, rozprzestrzeniały się, a w końcu stawały się normatywami. W świecie zwierząt szanse na przetrwanie mają tylko te cechy, które gwarantują rozwój i przeżycie.

Mem jest po prostu wzorcem informacji, który można skopiować. Memem jest chwytliwą melodią. Przepis na bigos twojej mamy, który był przekazywany z pokolenia na pokolenie jest memem. Nawet określenie „mem” jest memem, który po prostu skopiował się w twoim mózgu. Kombinacja wielu memów nazywana jest grupą memów lub po prostu memplexem, czyli samookreślającą się grupą, stabilniejszą niż każdy mem z osobna.

Czy memy czynią ludzi szczęśliwymi? Albo pomagają odnieść sukces? Nie. To, że memplex odnosi sukces nie oznacza wcale, że działa na naszą korzyść. Dawkins powiązał memy z genami. Pajęczycza czarna wdowa zjada swojego partnera po seksie. Pszczoły działające jak kamikaze umierają po użądleniu agresora, który zaatakował ul.

Gen niekoniecznie jest pożyteczny dla swojego posiadacza. Geny mogą stworzyć śmiertelnego wirusa, który zabija miliony ludzi i powoduje niewyobrażalne cierpienie, ale kiedy spojrzymy na to z perspektywy cyfr to wirus jest niekwestionowanym sukcesem.

Memplex może także użyć istot ludzkich dla własnego rozwoju, zimny i obojętny wobec naszych egzystencjalnych trosk. Religie są również zbiorem wierzeń przekazywanych od osoby do osoby i mieszczących się pod wspólnym „parasolem” takiego właśnie memplexu.

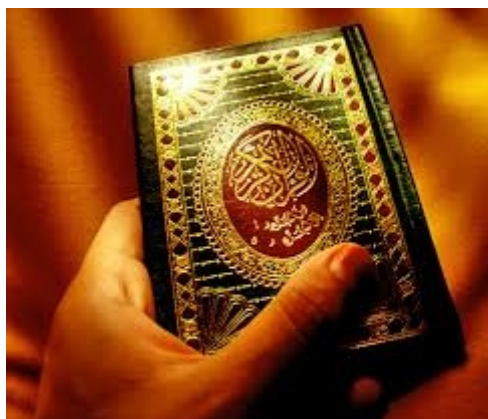
Wczesne religie cechowały się podejściem „żyj i dać żyć innym”, przez co nigdy nie zachęcały swoich wyznawców do nawracania innych. Były pluralistyczne, posiadały szeroki panteon bogów i akceptowały to, że istnieje wiele innych ścieżek prowadzących do boga. Ale wtedy pojawił się rywal, który był absolutystyczny, akceptował jednego boga i był gotów potępić każdego kto myśli inaczej.

Rywal ten dawał swoim zwolennikom jedną dodatkową motywację: rozpowszechniając ten memplex można było zdobyć dodatkową duchową zasługę. Kiedy jego wyznawca głosił słowo boże i nawracał niewiernych, mógł, nawet jeśli prowadził życie pełne grzechu, wejść do obiecanego raju właśnie dzięki zasługom nagromadzonym przez nawracanie innych.

Który z tych dwóch wariantów religii miał więc po tysiącach lat większe szanse na zapisanie się w umysłach ludzi?

Gdybyśmy mieli wdać się w dywagacje, jaka kombinacja wierzeń dawałaby największe szanse na zdominowanie świata, wtedy, chcąc stworzyć coś lepszego od ewangelicznej wiary Abrahama, mielibyśmy twardy orzech do zgryzienia. Dowodem są liczby. W ciągu zaledwie 2000 lat chrześcijaństwo i islam zgromadziły 3,5 miliarda wyznawców, czyli przeszło 50% populacji świata. Jest to najlepszy wynik memplexu w całej historii ludzkości.

Jednak nie chodzi tylko o rozwój liczbowy. Mocny memplex musi być także w stanie rywalizować z innymi memplexami. Chrześcijańscy przywódcy czasów średniowiecza tłumili wszelkie przejawy nauki i nowoczesności, aby zachować istniejące status quo. Reformacja Kościoła oraz Oświecenie, które było tej reformy rezultatem, spowodowały gwałtowną zmianę i postęp w Europie Zachodniej i Ameryce Północnej, w wyniku czego frekwencja w Kościele spadła od tego czasu dramatycznie.



Z drugiej strony mamy islam, który wciąż kroczy poprzez swoje średniowiecze. Wolnomyślicielstwo jest wciąż brutalnie tłumione w wielu krajach z większością muzułmańską, takich jak Arabia Saudyjska z jej ultrakonserwatywnymi zasadami. Saudyjczycy wydają dużą część zarobionych petrodolarów na budowanie meczetów na całym świecie, ale jak na ironię i zgodnie z prawem szariatu nie pozwalają innym wyznaniom na budowanie świątyni na swoim terytorium. W krajach arabskich, takich jak na przykład Egipt, trzeba było przez wiele lat zmagać się z biurokracją, żeby uzyskać pozwolenie na remont kościoła, co spowodowało, że domy modlitwy każdego konkurencyjnego memplexu permanentnie popadają w ruinę.

Zwycięski memplex u szczytu swojej potęgi posiada także możliwość tworzenia fundamentalistów, którzy wynoszą dosłowne rozumienie świętych pism na zupełnie nowy poziom. Utopijne marzenia razem z obietnicami wiecznego raju mogą w jakiś sposób, paradoksalnie, usprawiedliwić dżihadystyczny pomysł na zaprowadzenie światowego pokoju poprzez zamachy samobójcze.

Jednakże umiarkowani muzułmanie na całym świecie oparli się tej autokratycznej i restrykcyjnej wersji memplexu, który w odpowiedzi wkłada wiele wysiłku w wytłumaczenie coraz bardziej desperackich akcji fundamentalistów.

„Muzułmanie są pierwszymi ofiarami islamu”, pisał E. Renan. „W czasie moich podróży na Wschód wielokrotnie obserwowałem, że fanatyzm rodzi się wśród niewielkich grup niebezpiecznych ludzi, którzy terrorem zmuszają innych do praktyk religijnych”.

Islamski memplex musi jeszcze zostać zreformowany i stracić na znaczeniu w taki sam sposób, jak stało się to z chrześcijaństwem. Ale dopóki się to nie stanie, dopóty całe społeczeństwa będą jego zakładnikami, a jednostki nie będą mogły rozwinąć w pełni swojego potencjału jako istoty ludzkie.

Tłumaczenie: Severus Snape

Źródło:

[Islamism as a memplex](#)

([http://www.thecommentator.com/article/2255/islamism\\_as\\_a\\_memplex](http://www.thecommentator.com/article/2255/islamism_as_a_memplex))

Tekst opublikowany zarówno na portalu [Euroislam](#) (<http://www.euroislam.pl>) jak i w Racionaliście.

#### **Saif Rahman**

Islamski apostata, założyciel Humanist & Cultural Muslim Association, autor książki "The Islamist Delusion"

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 28-07-2013)

[Oryginał.](#) (<http://www.racionalista.pl/kk.php/s,9143>)

Contents Copyright © 2000-2012 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2012 Michał Przech

Właścicielem portalu Racionalista.pl jest Fundacja Wolnej Myśli.  
Autorem portalu jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie elementy tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki prezentuje.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do [redakcja@racjonalista.pl](mailto:redakcja@racjonalista.pl)